

S O K F É L E .

9. Szám. Béts. Januárus 29-dikén. 1855

Emlékeztető Jegyzetek.

Januárus.

26. Jan. — 1363. Margarétha (Maultasche) adja Tyrolist Austriai Rudolfnak. — 1814. Napoleon meg érkezik Chalonsba, 's átveszi a' fővezérséget; hadai 70,000 — ellenségeié pedig 137,000 emberből állanak. — 1822. Constantin, a' meghólt Sándor 's a' most uralkodó Miklós Orosz Tsászár testvére, le mond születése jussáról. — 1822. Akronith vára át adatik Ipsilanti Hertzegnek.

27. Jan. — 1776. Iszonyú hideg. Bétsben, a' föld $4\frac{3}{4}$ hüvelyk mélységnyre megfagyott.

28. Jan. — 814 † Nagy Károly Tsászár életének 72-k. uralkodásának pedig 47-k. éviben. Tetemci még az nap eltemtettek az Aachen templomban, melyet maga építettet. — 1794. A' Kalotsai Érsek Szent-Miklóson alkudozni kezd, Rákótzty pártján lévő Gr. Beresényvel 's Károlyval. — 1799. II József Tsászár elősméri Magyar Ország Rendcinek Igazait. — 1806 † Debretzenben Csokonai Vitéz Mihály.

29. Jan. — 1485. Mátyás I. rály Bétset ostromolja, 's Katonákat kér Poson városától. — 176. A' XIII Gergely Pápától megobbított Kalendárium sok halasztas után elfogadtatik a' Német Országgyűlésben a' Protestánsoktól, svét 's a' többi változó ünnepeknek meghatározása végett.

A' meg némúlt ifjú ismét meg szóllalt. —

(Czegléden Januárus 7-kén 1855. Közli Nagy György Czeglédi Plebánus.)

Forgó János nevezetű, Heves Vármegyében fekvő Sváb helységéből származott, mintegy 15 esztendőös ifjú, 1832-k. esztendőben Martius hónapnak 8-kán megnémúlt, és az maradt egész 1833-k Januárus hónapjának 5-k. napjáig, e' szerént tehát három naphiával 10. hónapig: külömben ő füleire hallott, minden

Toldalék a' M. Kurírhoz.

ki adott parantsot jól és pontosan végzett, tsakhogy nem szólhatott. Az említett idő alatt, ő mint néma, önnön magától, a' szükség úgy tanítván, a' jelekkel adó némák szollását meg tanulta, a' mint tőle telhetett. — Ezen ifjú a' múlt évi November hónapban, a' szegények házából, a' többiek ajánlására a' Papiházhoz fel vétetődött kályhafűtőnek; ezen hívatalát, 's többeket is mind ez ideig alkalmatosan folytatván. — Ezen ifjúnak némasága, mind az ő maga, mind a' többi ispitályos társai előadások szerént e' képpen történt t. i. Hamvazó szerda után való nap, tsonkatsötörtökön, a' vendég fogadósné, a' fársángrol ki maradt húst a' szegények házába küldé: de mivel már a' 40 napi bőjt be érkezett, a' többi szegények, a' küldött hús maradékokból nem ettek, kivévén ezen ifjút, ki igen jó étvágygyal evett abból, de másnap viradára már nem szólhatott, 's egészen némává lett. Az ő gyógyítása e'képpen történt (egy szomszéd Plebánus Úrnak 's jó barátomnak javaslására, ki már hasonlót próbált egy más ilyessel). Mindenek előtt adatott nékie italúl két vagy három nap, keserű pálinka, melybe *Aloe* és *Myrha* vala keverve, hogy ez a' gyomrát ki tisztitaná. Azután mintegy két hétig naponként adatott nékie 3. vagy 4. *szegfü szög*, ez tsak 4. garas árú volt, hogy azt napjában rágná, főképpen estve lefektekor, azon okból, hogy ez nyelvét mozgásba hozná. — A' két hetek elmúlván, kétszer vagy háromszor éjszakára reszelt tormát kötöttek az álla alá, és a' feje tetejére, melly őtet izzadásba hozta, és mint mondja fejében, és testének több részeiben nagyon munkálkodott, de főképpen ditséri a' *szegfüszöget*. — Az említett napon t. i. Januárus 5-dikén e. f. eszt. estve hét óratájban, mind edgyütt lévén a' házi tselédék, legelőször is ezeket mondotta ki: „Héjj, még a'

hasamat is rágja ez a' mag," t. i. a' szegfűszeg, melyet akkor is rágott. Ezen váratlan megszóllalására a' némának minden tselédek meg ijedtek, azután tovább folytatván egyről másról a' beszédet, a' miket látott 's hallott némasága ideje alatt, mindnyájan megörvendeztek, főképpen pedig maga a' vólt néma ifjú, ki azzonnal térdére esvén hálákat adott az Istennek, és fogadást tett, hogy azon napot évenként meg fogja böjtölni. — Ugyan lehetne e' a' Siket Némák Intézetében, ezen gyógmódot haszonnal próbálni? talán a' következő mutató meg, mert ha a' hallást nem is, leg alább nyelvek meg oldatását nyerhetnék vissza, ez is melly nagy Isteni ajándék lenne ő reájok nézve!

A' Szetska elfojtó ereje a' tűz ellen.

(Egy levél után Brünnből Január. 17-kén 1833.)

A' helybeli gazdasági társaság ma reggeli 11. óra tájban, a' városon kívül számos előkelőbb nézők előtt tökéletesen meg mutatta, hogy az úgy nevezett szetska (apritott szalma, Häckerling) úgy el fojtja a' közönségesen támadni szokott tüzet, mint a' viz azt el oltani szokta. Ezt a' tisztelt társaság, szalma, rakásfa, zsíradék, és fekete szurok lángjai el nyomásában is meg mutatta. Sőt szetskába takart puskapor felett szalmát gyújtatott meg, 's az, a' szalma pernyévé égvén, meg maradt. Tüzes vasat is szúrtak a' szetskába, s még sem kapott gyúladást. A' szélben tsak áztatva használható. Könynyű hozatala, vitele figyelmet érdemel. Legközelebb egy tsűr meg gyújtásán fog próba tétetni. (Melynek le írásával, a' tisztelt közlö Úr ígérete után, talán leendő szerentsénk Olvasóinknak kedveskedhetni.)

Három jól kimívelt Dáma *Luise*, *Amalie*, *Netti* — kik egymásnak barátnéi voltak, egy héti távollét után, így panaszkodtak egymásnak. — *Luise* — Ah! kedves barátném, be nagy beteg voltam, 's gondolatok mi okozá, az az ostoba szobaleány az ágyvetés közben a' mátrácz feletti pergál lepedőt nem jól igazította el, — a' tomporám alatt egy rántzotska maradt, 's képzeljétek tsak magatoknak, annyira feltörte, hogy miatta egy egész álló hétig — szobában kelle maradnom. — Hát én hogy jártam kedvesim — sipog *Amalia* — az a' vigyázatlan hajtsitsomázó, egy reggel hajamat művelgetvén — balra egy fürtöskével többet fűsült, mint jobbra, ennek sújja anynyira elgörbitette nyakamat, a' mint a' Mamá is mondta, hogy szinte most is félre áll. — A' még semmi, úgymond *Netti* — de éreztétek volna tsak a' fájdalmat, mellyet nekem kelle érezni! — Szép tavaszi reggel volt, 's az kitsalt a' kertbe — hogy egy rózsabokor mellett el mentem, a' pajkos szellő egy ró'sa levelkét, úgy a' lábom fejéhez sujtott, hogy kén-telen valék lerogyni, 's a' lakajom által magamat szobamba vitetni. —

Kérdés: Mélyik volt miveltebb?

Egy minútum éltem szebb óráiból.

Zuh — egy hó gombolyag siket robájjal zúgott a' tetőről le mellém, 's én meg rezzenve a' nagy szérentsén, melly a' vést fejemtől egy lábnyi távolságra roppantá le, mulandóságunkról támadt gondolatok közt, ballagék tovább a' sima kövezeten. — Meg nem álhatám hogy még legalább egyszer árra ne fordúljak, 's vissza tekinték oda, hol a' vak történet olly hirtelen le gyalázta volt, azt a' kevély emberi böltsességet, melly tsak a' jövő szempillantat történetéről sem ke-

zeskedhetik. — Fel a' léptsőkön mint a' nyil, dideregve osonték a' meleg kályha mellé, nem gondolva a' melleskes kutzogással, mely a' szép ajkakon ki törni akaró hahotát be be fojtogatva, lassú mosollyá változa át. — „Ne nevettesd ki magad a' Leányokkal Ötsém,“ szólla enyelgve az Öreg Úr, „mikor az én ereimbe huszonkét esztendő vör folyt, akkor — — a' többit lassún mondá, 's én nem érthetém. — Terítve vólt az asztal, 's mi rövideden fel fohászkozva az *Egy*-hez, ki végetlen jóságát leg közelébb testiképpen is éreztetendi, helyünket el foglalánk. Gazda Gazdaaszony az Öreg Úr vólt, mert szeretett hitvесе, szép két általellenheim jó anynyok, fájdalom! betegen — bár öröme a' hozzá forrón ragaszkodó háznépnek — már jobbúlva feküdt az óldal szobában. Szótalan szörbölénk fel, a' mint szokás a' levest, de a' jó kövér hús után (ne vegyék rosszsz neven, kik a' soványt szeretik) már eleve-nebb kezde lenni a' kis társaság, 's itt ott szó, majd kurta enyelgés is hallatszott: „Leánykák, ti tsak enyelegtek, jó anyátokról majd meg is felejtkeztek,“ szólla tsendes indulattal az Atya; — az én szép általellenheim, lelkekbe szeretetre méltóbb két Leányai az Öreg Úr, benne ifjúló aggkorának, pirúlva néztek egymásra, 's én mélázva az ártatlanság vonszó kelle-mével, mely mint a' hóra tseppent vér, az eleven artzokon el ömlött, kéjzélgő szemeim rajtok felejtém. — Hah! — egy gyenge de megható hang zúgott az ajtón keresztül, 's az el sáppadt anynyokért remegő teremtések, villám sebességgel rohantak, ki az ajtón, keresztül az ebédlön, az óldalszobába be. — Így riadnak meg a' félénk galambkák is, midön az ártatlanság bátor enyelgése közt, egy meg robbant hang tsattanására, közel vészt sejtő anynyok után, élni vagy véle halni repülnek. — Nékem is lelkemig hata bé szin-

tén a' siket hang, 's fel állék az Öreg Úrral, ki, tsendes az el választó pillantatban is, határozottan lépdegélt az ajtó felé. — Nem vólt hálá Istennek semmi baja tsak szeretett Leánya, a' szép M—i nevét kiáltá, 's óhajtá magához.

Festő! ki kiviva a' köz figyelmet, talán kevély vagy el is hinni azt, a' mit az ügyességeden bámuló Század, el ragadtatásában ígére etsetednek, a' halhatatlanságot — jer nézd azt a' pillantatot, melly fenséges képzetidnek határt mutat; — vedd elő etsetedet, 's mond meg, ha a' kelleme leg szebbjeit gondosan öszveszedéd kifáradt ügyességedet a' hiven le másolt *Rhodopéban**) bámultatni— mit ér? valld meg, mert lelket nem teremthetél belé, azt a' lelket, melly nem földi rokonját egy szánakozásra indító testhen, a' *rút Aesopban* is feltalálható, 's forrón szerette; — nézd a' vélléd egy tzelra törekedő toll mint reszket — a' tsekély, mint képzelt nagysága — mert, ki irhatná le azt a' beteg ágyából lábbadozó édes anyát, ki, boldog tanúja a' háládatosság leg érzékenyebb jeleinek, érte remegő gyermekeinek körében áll, 's néma önkedvesein függő pillantattal hirdeti azt, a' mi édes 's vonzó az életben, a' mindenható szeretet érzésit, midőn mind az, a' mit szive el fogadva érez, egy bádgyadt szemébe szökött könny tsephe ömölt ki; — ki állíthatja elő azt a' remegő Leányt, ki szelid mint maga a' véle rokon ártatlanság, feszült érzéseit egy ki lopodzó fohászba fel sohajtva, anynya pihegő mejjére simúl, 's annak kezét forrón szoritja szívéhez, mintha félténé, hogy valami, ah! a' szerentsés pillantatok

*) A' rút de lelkében ditsöült Aesop egy a' Hajdannak legszebb Aszszonyától Rhodopétól szeretettett; ugyan mondja már most valaki: hogy az Aszszonyok tsupán az érzékiség bábjai e'?

Irigye, tőle el, ki tudja? talán örökre el szakasztja; — azt az Öreget, kora tsendes méltóságában, kit a szívreható Jelenet meg lepve, el lágyúlt érzete állásában késleltet, — majd el fordúl titkolni ki törő érzésit, de hasztalan! ember, férj, atya ő, — indul 's majd közéjek omlik, hogy vélek együtt örüljön, sirjon, zokogjon.

K—ch.

A' Szamár és Fülemlé.

„Jó reggelt kis Lantos — óhajtott nekem a' veledí szembelétel — régen fel van nálam téve, hogy udvari mu'sikusomnak meg fogádlak,“ így a' harmatos téren legelő Füles, a' hársas szélben tsattogó fülemléhez. „Kötelességed — folytatja tovább — nem sok lesz; — van egy Urfitkám — egy Kisaszonykám, ezeket napjában kétszer lantolni tanítod; vagynak néhány hivatalos foglalatosságimtól üres óráim, mellyekben unalmim el üzésére, egyet kettőt vonítasz. Fizetésedet a' mi illeti bizd nagylelkűségemre.“ — „Hivásodat,“ felele a' lantos madár, „köszönöm — nem fogadhatom el — látod jó Füleles, a' lantolás gyermekeid természetével ellenkezik, a' mit mint atyának tudnod kellene. De meg a' mi magadat illet is, ha torok szakadásig énekelnek, se tudnám én a' te buta érzéseidet fel tsiklándozni.“

Óh! be sok szüle el téveszti így a' tzélt — az új-módi nevelők és nevelőnők választásában.

A' matska és a' pudli.

Magával született komolykodással ült a' kandur, a' tűzön sisergő lúdmája felett. — Ejnye szemtelen állat, mit nyughatatlankodsz? nem tudsz mint én kéztől várni? — így feddi a' sült szagra kivántsian ugráló pudlit.

— Azonban el fordul a' Gazdaasszony, 's a' bajszos doromboló a' lábas tötéléket fel tsemegézi. — Hány van, ki közjóért előnek — nagylelkű hazafinak akar tartatni, titokban pedig — óh! be soktól el fordul a' Gazdaasszony!

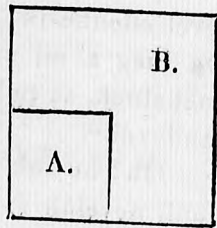
Ángyán M.

Földmérési feladás.

Egy mezei gazda (gazdaságüző) egykor négy felnőtt fiainak azt ígérte, hogy még életben létekor földjeinek egy részét fel osztandja köztök, ha a' felosztást a' következő feltételek kívánati szerént végbevihetik:

Földjei egy tökéletes négyszöget képeznek, E' négyszög egyik negyedjét meg tartja magának, úgy hogy ez a' negyed hasonlóképpen egy négyszöget képezzen, 's lakjának, melly négyszögű birtokainak egyik szegletén áll, legközelebb környékét foglalja magában. Földjeinek többi három részei pedig négy fiai közt osztassanak fel úgy, hogy mindegyiknek, egy egy olyan rész jusson, melly területére 's formájára nézve a' többivel tökéletesen meg egyezzen.

Az így felosztandó □ szögű térnek rajzolata ez: mellynek az A, mint $\frac{1}{4}$ rész az Atya megtartott birtokát, a' B pedig az az, a' $\frac{3}{4}$ rész a' 4 egyenlő nagyságú és formájú részre osztandó tért jeleli.

Rejtett szó.

Fél magyar ez, — fél frantz; — keblében nem tsak ezen két —
Nem, sőt Belga, Batáv, Német is Ángol is ül;
Vedd édes Magyarom, Magyar ez, de fejét ne szakaszd, mert
Éles agyarja viszont véredet ontani kész.

Hoványi Ferentz.

P. N. P.